

”بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ“

فایل نوشتاری دوره آموزش عمومی امر به معروف و نهی از منکر

پرسش و پاسخ با ”استاد علی تقوی“

سوال شماره ۶ (جلسه ششم)

سوال کردند که:

با سلام، لطفاً در مورد شرایط و جوب تذکر لسانی توضیح دهید، بخصوص احتمال تاثیر دادن، بسیاری به بهانه ی نبود احتمال تاثیر، امر به معروف و ترک می کنند؛ برخی هم معتقدند اگر شما یکی از چند نفری باشید که با تکرار امر به معروف تاثیر حاصل شود، پس باید تذکر دهید، با تشکر

پاسخ:

بله نگاه دوم نگاه دقیق تریست

اینکه احتمال تاثیر رو بعضیا، نبودنش رو در نظر می گیرن، میگن احتمال تاثیر وجود نداره،

این یه جسارت خیلی زیادی می خواد، گفتن این جمله که:

”احتمال“ تاثیر هم وجود ندارد! ما یقین داریم که هیچ احتمال تاثیر وجود نداره!

خیلی بعیده! خیلی جسارت و شجاعت بیش از حد میخواد که کسی بگه من یقین دارم که

”هیچ“ تذکری در این آدم ”هیچ“ تاثیری نداره!

لذا احتمال تاثیر اکثر جاها هست،

بلکه می‌تونیم بگیم احتمال تاثیر همه جا وجود داره!

همونطور که در بیانات رهبر معظم انقلاب هست، ایشون می‌فرمایند که:

احتمال تاثیر همه جا قطعیت،

مگر در نزد سلاطین و قدرتمندان قُدر و امثال این‌ها،

وگرنه برای مردم حرف اثر داره!

احتمال تاثیر به معنی قطعیت تاثیر نیست!

همین که شما بگی، دفعه‌ی بعد طرف بیشتر ملاحظه‌کنه؛

دفعه‌ی بعد این گناه رو کمتر انجام بده، اینم احتمال تاثیره!

انتظار نداشته باشیم با یه تذکر یه دفعه طرف متحول بشه!

اینکه فرمودند:

برخی معتقدند شما یکی از چند نفری باشی که با تکرارِ تذکراتشون،

امر به معروف و نهی از منکر انجام میشه و گناه نابود میشه،

بله این درسته!

یعنی ممکنه یه وقت ۱۰۰ نفر لازمه به این آدم تذکر بدن تا دست از گناهِش برداره

شما یکی از این ۱۰۰ نفر هستی، سه بار گفتی، سه بار تذکر میدی،

یعنی شما ۳ درصد موثر بودی در نابودی این گناه، در نجات این انسان!

یکی دیگه هم میاد دو دفعه میگه، یکی دیگه هم یه دفعه میگه، همینطور ...

یکی می بینی با ۵ تا تذکر درست میشه! گناه رو میذاره کنار!

یکی با ۱۰۰۰ تا تذکر! یکی با ۳ تا تذکر!

* سهم خودمون رو باید ایفا کنیم و از احتمال تاثیر غافل نشیم

که احتمال تاثیر همه جا قطعیت*

سوال شماره ۷ (جلسه هفتم)

فرمودند که:

با سلام، آیا مطالبه ی حق از مسئولین دانشگاه توسط دانشجویان

در قالب بسیج دانشجویی و تشکُل های دیگر،

نوعی امر به معروف و نهی از منکر محسوب می شود؟

پاسخ:

خب اگر واقعاً مطالبه‌ی حق باشد، اگر مطلب معروفی باشد،

واجب یا حتی مستحبی باشد که ترک شده باشد

و شما در یه تشکلی، در یه بیانیه‌ای، در یک طوماری،

توسط یک شخصیت حقوقی در واقع نه صرفاً حقیقی،

بتونید مطالبه کنید از در واقع رئیس دانشگاه یا حالا اون مسؤلی که در اون ارگان شما هست،

بله، این یه جور امر به معروف و نهی از منکره!

البته باید از حدود ضوابط و قوانین حکومت اسلامی خارج نشیم!

یعنی این دلیل بر این نمیشه که بگیم خب پس حالا ما تو دانشگاهمون بریزیم،

بی قانونی کنیم!

شیشه‌ها رو بشکنیم!

نمی‌دونم بی‌نظمی کنیم و چیکار کنیم که می‌خوایم امر به معروف کنیم!

نه، هدف در اینجا وسیله رو توجیه نمی‌کنه!

و ما نمی‌تونیم بگیم که چون ما بسیج هستیم، چون ما تشکل مذهبی یا هر چیزی هستیم،

می‌خوایم امر به معروف کنیم، به هر روشی! این صحیح نیست

اما جواب این بزرگوار این هست که:

بله، مطالبه‌ی حق از مسئولین جزء مهمترین مصادیق امر به معروف و نهی از منکر است

همانطور که در بیان رسول گرامی اسلام حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم داریم
که می فرمایند:

بالاترین امر به معروف رو کسی انجام میدهد که "كَلِمَةُ عَدْلِ عِنْدَ إِمَامٍ جَائِرٍ" رو به زبان بیاره
در مقابل یه امام جائر، در مقابل یک مسئول گناهکار بایسته و در واقع کلمه‌ی عدل رو بگه،
حرف حق رو بگه و عدالت خواهی کنه (در واقع شجاع ترین فرد کسیست که ...)

این از مهمترین مصادیق امر به معروف و نهی از منکره

در بیانات مقام معظم رهبری هم داریم می فرمایند که:

امر به معروف و نهی از منکر حوزه های گوناگونی دارد،

مهم ترین حوزه اش باز حوزه ی مسئولان است

لذا سوال این عزیزمون که فرمودند:

بسیج دانشجویی و این ها از مسئولین مطالبه کنند،

این جزء مهمترین حوزه های امر به معروف و نهی از منکر هست.

سوال شماره ۸ (جلسه هشتم)

عزیزی پرسیدند که:

تذکر کتبی مُقَدَّم است یا تذکر لسانی؟

پاسخ:

یعنی بهتر اینه که تذکر مون رو روی کاغذ بنویسیم مثلاً بدیم به شخص گناهکار

یا نه با زبان بهش تذکر بدیم؟

پاسخی که ما در چنین استفتائاتی از مراجع معظم تقلید، از دفاتر شون دریافت کردیم، جمع بندیش این هست که:

اسلام در مورد روشِ تذکر، تجویز کلی ندارد!

که مثلاً بگه همه جا کتبی بگید بهتره!

یا همه جا اول شفاهی بگید بهتره!

نه، تَقَدُّم ندارد!

اونچه که مهم است و اونچه که ملاک است اینه که:

چه شیوه ای در "این آدم"، برای "این گناه"، "تأثیر بیشتری" احتمالاً خواهد داشت

***شما می بینید برای یک آدم اگر لسانی، رو در رو، حضوراً تذکر بهش بدی، باهاش صحبت کنی،**

احتمال تأثیر بیشتره و مفسده و خطر کمتر!

*یکی دیگه می بینی نه، تاثیر در صورتی بیشتر است و مفسده و خطر در صورتی کمتر است که تذکرت رو روی کاغذ بنویسی بهش بدی،

یا روی کاغذ بنویسی بگذاری اونجا، جایی که بعداً مثلاً او خودش ببینه!

لذا تجویز کلی نداریم!

ملاک این است که کدام شیوه ی ما خطر کمتر و مفسده ی کمتر داشته باشه

و مخصوصاً کدام شیوه ی ما برای این آدم در این گناه احتمال تاثیر بیشتری داشته باشه

از روشی استفاده کنیم که احتمال می دیم تاثیر اون روش در شخص بیشتر باشه

سوال شماره ۹ (جلسه نهم)

سوال پرسیدند که:

آیا خواهش کردن در امر به معروف و نهی از منکر جایز است؟

در صورتیکه تاثیر امر به معروف و نهی از منکر را افزایش دهد چطور؟

لحن ناهی منکر حتماً باید آمرانه باشد؟

اگر از کلماتی مثل خواهشاً، لطفاً و اینا استفاده کنیم اشکال دارد؟

پاسخ:

خب ببینید سوال قشنگیه

میگه آیا اینکه خواهش کنیم، بجای امر!

بجای فعل امری بکار بردن و دستور دادن،

استدعا کنیم، خواهش کنیم، موعظه کنیم، لطفاً بگیم!

آیا این اشکال داره؟

جواب این است، به طور کلی، همونطور که امام هم در تحریر الوسیله اشاره فرمودند:

اصل امر به معروف و نهی از منکر "امر" و "نهی" است،

افْعَلْ و لا تَفْعَلْ، این کارو بکن، این کارو نکن!

امر و نهی! دستور به انجام، دستور به ترک!

أصلش با استِعلا باید باشه با عَلُو؛ گویی که از بالا به پایین داره دستور داده میشه!

درست شد؟

اما تبصره ای که زدن، قیدی که مراجع بزرگوار تقلید فرمودند:

باز عرض کردیم شاید قبلاً هم، اونچه که مهم است و ملاک است **افزایش تاثیر** است

یه جا شما می بینی اگر لطفاً بگی تاثیر کلامت تو این آدم خیلی بیشتر میشه، لطفاً بگو!

امام در تحریر الوسیله می فرمایند که:

اگر جایی احساس کردی که موعظه، استدعا، اینا تاثیر کلام رو بیشتر میکنه،

اشکال نداره

استدعا کن اونجا، موعظه کن!

"خواهشاً"، حالا خواهشاً که البته شاید کلمه ی درستی نباشه اما مثلاً به لطفاً گفتن،

بخشید همیشه بزرگواری کنید این کارو انجام ندید؟!!

آقا میشه یه لطفی بکنید! بخشید این حرکت رو ...

عیب نداره!

اگر احساس می کنید که این کار تاثیر کلام و نفوذ کلام رو بیشتر می کنه.

پس اینکه فرمودند لحن ناهی از منکر حتماً باید آمرانه باشد؟

نه، ولی معمولاً آمرانه بودنش بهتر جواب میده باز تشخیص با خودِ مُکَلَّف است.

سوال شماره ۱۰ (جلسه دهم)

عزیز بزرگواری پرسیدند که:

برخی از منکرات چنان در جامعه شیوع یافته است که پرداختنِ مُسْتَمَر به نهی از منکر،

تمام وقت انسان را می گیرد، مثل برخورد با بدحجابی و غیره در این صورت وظیفه چیست؟

پاسخ:

ببینید بزرگواران ما در فقه اسلام، در آیات، در روایات، در فرمایشات مراجع،

قواعد و اصول کلی ای رو هم داریم مثل "لا حَرَجَ"

می فرماید که:

* مَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ / * لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِثْمًا وَوَسْعَهَا

یا امثال این آیاتی که: * يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ

مراجع بزرگوار تقلید هیچ وقت ما رو مُکَلِّفِ به این نفرمودن که آقا از صبح تا شب اگر ۴۰۰ تا گناه دیدی، ۵۰۰ تا گناه دیدی، عین ۵۰۰ تاشو باید تذکر بدی و کُو اینکه پدرت دربیاد و به خاک سیاه بشینی و از زندگی کردن بیفتی و ...

نه، قرار نیست که بله دیگه حالا چون این منکر اینقدر شایع شده دیگه همه، تک تک، تک تک، بخواد آدم مثلاً تذکر بده!

ما الان داریم حقیقتاً منکراتی که، مثل مثالی که عزیزمون فرمودند، واقعاً شایع شده

و انسان اگر بخواد به تک تک این ها تذکر بده،

به عسر و حرج و سختی بیش از حد و طاقت فرسا می افته!

لذا در حد وُسعمون، اون قدری که توانایی داریم واقعاً از زیر بار انجام واجب فرار نکنیم!

خدا هم در حد توانایی از ما خواسته

قدرت، شرطِ تکلیف است!

استطاعتِ ما چقدره؟ بضاعتِ ما چقدره آقا؟

در روز از ۱۰۰۰ تا گناهی که می بینیم، ۱۰۰ تا گناهی که می بینیم، ۵ تاشو که می تونیم تذکر بدیم!

یکی ۳ تاشو می تونه، یکی ۱۰ تاشو می تونه!

اون قدری که توانمون هست، وُسعمون هست، از انجام این واجب کوتاهی نکنیم!

صفر و صدی نگاه نکنیم!

آقا یا همه رو باید بگیم یا حالا که نمی تونیم همه رو بگیم، پس هیچی شو نگیم!

نخیر، شما ۳ تا تذکر می تونی بدی یا نه؟! ۷ تا تذکر ...

اون جاهایی که واقعاً می بینیم شدنیست، تذکر بدیم

از طرفی، برای اینکه سوال عزیزمون رو کامل جواب بدم، شما یک هنر دیگه بخرج بدید!

علاوه بر اینکه خودتون چندتا رو تذکر می دید در حد وسع و توان!

برای اینکه بقیه رو هم خلاصه بی نصیب نگذارید و نجاتشون بدید،

******* امر به معروف و نهی از منکرم یادِ دیگران بدید*******

که اونایی هم که شما بهشون تذکر نمی دید، دیگرانی باشند که اون ها رو نجات بدن!

دیگرانی باشن که دلشون برای اونا بسوزه به اون ها تذکر بدن!

در واقع با واسطه دارید به دیگران هم تذکرتون رو می رسونید

برگرفته از بیانات استاد علی تقوی (مدرس برجسته حوزه و دانشگاه)

کاری از مرکز تخصصی آموزش و احیای واجب فراموش شده

سایت آمرین: www.Aamerin.ir

کانال در پیام رسان های داخلی: @aamerin_ir

صفحه اینستاگرام: aamerin_ir

کانال آپارات: aamerin